

Klemens Macewicz, Sylwia Wuszkan, Krzysztof Spychała

Puszyna, gm. Korfantów, woj.
opolskie

Informator Archeologiczny : badania 19, 142-143

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

funkcji i chronologii konstrukcji drewnianych oddzielających po linii N-W, S-E cypel skarpy /badania 1982-84/, a także powiązanie ich ze stratygrafią czytelną w wykopie przecinającym fosę i stok wahu.

Ogółem eksplorowano cztery wykopy o łącznej powierzchni 146 m². W wykopach X, XII i XIII, zgodnie z założeniami odsłonięto konstrukcje drewniane. Od strony południowej /wykop X/ zachowane są w bardzo złym stanie. Na bardziej czytelny układ nastrofione po stronie północnej /wykopy XII i XIII/. Odsłonięto tu ściany wzniesione w konstrukcji zrębowej zachowane na wysokość trzeciej belki wieńca. Stwierdzono, że warstwy spłaszczonej gliny i piasku nalegające po stronie zewnętrznej konstrukcji zostały dość dosypane. Niestety z uwagi na późniejsze niwelacje /ostatnia w XX w./ nie sposób jest określić wysokości owego nasypu. Wydaje się, iż w przeszłości wraz z konstrukcjami tworzyły jedno, najprawdopodobniej obronne założenie. Wspomniane niwelacje uniemożliwiły bezpośrednie powiązanie ich z warstwami zadokumentowanymi w fosie i na stoku wahu. W wykopie, który je przecinał /nr XI/ wydzielono trzy bloki stratygraficzne: a/ warstwy niwelacyjne wypełniające rów o szerokości ca 5 m i głębokości ponad 2 m, b/ niewielka fosy /trzy fazy/ biegnącej równoległe do odległych o ca 7,5 m wspomnianych konstrukcji drewnianych i c/ również równoległe do fosy konstrukcje drewniane wzniesione na stoiku. Konstrukcje te są równoczesne z następnym płaskowym tworzącym koronę wahu i są zapewne pozostałościami naziemnych obiektów mieszkalnych. Połączenie tych trzech bloków stratygraficznych możliwe będzie po dokonaniu szczegółowej analizy materiału zabytkowego. Wstępna jego analiza pozwala datować odsłonięte obiekty na okres od IX do końca XII wieku.

Podobnie jak w latach ubiegłych, odnaleziono całe naczynia gliniane, przęśliki, żelazne noże, groty oraz zdłżone płytki rogowe.

Materiał ten wraz z dokumentacją znajduje się obecnie w IAUW.

PRZEMYSŁ
ul. Krasieńskiego 49

Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej
w Przemyślu

Badania prowadził mgr Andrzej Koperaki /autor sprawozdania/
i mgr Adam Kostek. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko szkieletowe. Okres wczesnośredniowieczny /XI-XII w./.

W wykopach pod rury kanalizacyjne odkryto mocno zniszczone przez koparkę, położone równoległe do siebie w jednej linii, dwa szkielety ludzkie. Stanowisko położone jest w obrębie niskiej terasy, na lewo brzożu Sana, w północno-zachodnim rejonie miasta, na parceli przy budynku Krasieńskiego 49. Szkielety odsłonięto w ścianach wykopu, na głębokości ok. 200 cm. Przy grobie 2 częściowo był uchwytany zarys jamy grobowej o mocno zaokrąglonych brzegach. Groby były orientowane na linii SW-NE. Zmarli złożeni byli w pozycji wyprostowanej na wznak, ręce były wyciągnięte wzdłuż tubowia. Głowy skierowane były ku południowemu zachodowi. W grobie 1 natrafiono na dwa srebrne kabłączki skroniowe, jeden przy kręgarach szyi, drugi przy prawej nodze, przy nim znajdował się fragment mocno skorodowanego przedmiotu żelaznego - noża /?/. W grobie 2 przy lewym ramieniu wystąpił srebrny pierścienek, znaleziono też drobny użamek wczesnośredniowiecznej skorupy. Na drobnych kościach palców ręki widoczne były ślady zielonej patyny.

Kabłączki skroniowe reprezentują typ o osowatym uszku, które są datowane na koniec X-XIII w. Pierścienek ma prostą kolistą formę, o ścienionych, nie stykających się końcach. Forma ta występuje powszechnie w XI-XIII w. Odkryte groby wydają się być fragmentem szkieletowego cmentarzyska rzędowego (typu nieprzekształconego, który wstępnie można datować na XI-XII wiek. Byłoby to już piąte cmentarzysko tego typu i z tego okresu znajdujące się po drugiej stronie rzeki, po przeciwległej stronie wczesnośredniowiecznego grodu z rotundą i pallatium.

Konieczne jest prowadzenie systematycznych badań.

PUSZYNA, gm. Korfantów
woj. opolskie

Konserwator Zabytków Archeologicznych
w Opolu

Badania prowadzili: mgr Klemens Macewicz, mgr Sylwia Wuszczyk,
mgr Krzysztof Spychała /autor sprawozdania/. Finansowało Biuro
Dokumentacji Zabytków w Opolu. Pierwszy sezon badań. Grodzisko
/X-XII i XIII-XIV w./.

Grodzisko położone jest w lesie, około 750 m na zachód od drogi z Piechocic do Grabiny, blisko krawędzi lasu i łąki, około 75 m na wschód od ciekłu, około 600 m na południe od mostu na rzece Ścinawce. Zabytek zajmuje obszar około 18 arów. Jest to grodzisko stożkowe, nizinne w kształcie zbliżonym do koła, otoczone fosą i wałem zachowanym w stanie szczątkowym. Wykop sondażowy o wymiarach 5,5 x 0,5 m założono w środkowej części stożka po linii NE-SW. Na głębokości około 70 cm zlokalizowano pozostałości ściany fundamentowej obiektu naziemnego. Stwierdzono, że wzniesiona była na piasku calcowym, ze specjalnie przytransportowanej gliny, umocnionej kamieniami polnymi. Na podstawie obserwacji można przyjąć, że wykop ujawnił fundament wieży /?/ lub innego budynku, w którym wnętrzu ograniczonym ławą fundamentową, wykopano doł pełniący funkcję piwniczki lub magazynu. W tymże dole ulokowano następnie /w nieokreślonym czasie/ wielki, płaski głaz narzutowy. Konstrukcja naziemna wieży uległa spaleniu i przekształciła się w stronę południowo-zachodnią, zostawiając ślad grubej warstwy spalenizny. Odkryto kilkadziesiąt ułamków naczyń

glinianych. Kilkanaście z nich zdobionych było dookoła linią prostą i falistą. Fragmenty naczyń datowane na X-XII w. przemieszane były z innymi XIII-XIV w.

Zabytki zostaną przekazane Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu.

Nie przewiduje się dalszych badań.

PULTUSK-MIASTO
woj. ciechanowskie

patrz
późne średniowiecze

RACIĄŻ, gm. Tuchola
woj. bydgoskie

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badania prowadziła Pomorska Ekspedycja Archeologiczna UŁ.
Autor sprawozdania mgr Maciej Trzciniński. Finansował Uniwersy-
tet Łódzki oraz Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy. Siedemnasty
sezon badań. Grodzisko /z 2 poł. XIII w./ - stolica kasztelantów.

Prace wykopaliskowe skoncentrowano w południowej części wyspy grodowej. Celem ich było uchwycenie dalszego ciągu stercy drożnej w tej części wyspy oraz wyjaśnienie sposobu budowy przeprawy na ląd stały. Użyto wykopów /ogółem 162, 5 m²/ pozwoliło również uzyskać profil na linii E-W przy południowej podstawie stoku wzniesienia, na którym powstał gród kasztelański Raciąż.

W wyniku badań uchwyciono dalszy odcinek drogi biegnącej między wschodnim brzegiem jeziora a podstawą stoku wahu grodziska. W wykopach zlokalizowanych w najbardziej na południe wydłużonej części wyspy, w pobliżu obszaru podmokłego, dzielącego obecnie teren grodziska od łąd stałego, odsłonięto dawną linię brzegową, a na niej przyczółek mostowy. Linia brzegowa wydaje się być tworem sztucznym, a więc jest to najprawdopodobniej ślad odcięcia półwyspu od łąd stałego. Odkryty fragment przyczółka sugeruje istnienie przeprawy mostowej w kierunku łąd stałego. Odcinki drogi i dawna linia brzegowa datowana jest ułamkami ceramiki z XIII w.

Badania będą kontynuowane.

RACIBÓRZ
woj. katowickie
Zamek-Ostrog

patrz
późne średniowiecze

RACOT, gm. Kościeln
woj. leszczyńskie
Stanowisko 18

patrz
neolit

REJON DOLNEJ WIEPRZY, gm. Dąbrowa
woj. koszański
CISOWO
Stanowisko 3
ZIELNOWO
Stanowisko 7, 8, 9
KOWALEWICE
Stanowisko 1

Muzeum Okręgowe
Konservator Zabytków Archeologicznych
w Koszalinie

Badania prowadzili mgr Henryk Janocha /autor sprawozdania/ i mgr Franciszek Lachowicz, przy udziale pletwonurków z klubu "KRONOS" w Dąbrowie. Finansował WKZ w Koszalinie. Pierwszy i drugi sezon badań. Łódź drubanka wczesnośredniowieczna, ślady osadnicze z mezolitu/neolitu i wczesnej epoki żelaza.

Rejon dolnego biegu rzeki Wieprzy na odcinku Kowalewice-Dąbrowa, jest bardzo bogaty w zabytki i stanowiska archeologiczne. W końcu 1984 r. w ciągu 1985 r. dokonano na tym odcinku, zwłaszcza Cisowo-Kowalewice dalszych odkryć archeologicznych. Odkryciom sprzyjało to, że na wspomnianym odcinku rzeka Wieprza jest odczyszczana, częściowo regulowana, a umocnienia brzegowe konserwowane. Postanowiono przeprowadzić również w określonych miejscach tego rejonu badania podwodne oraz poszukiwawcze w częściach przybrzeżnych i brzegowych.

Stanowisko 3.

Badania podwodne - zostały przeprowadzone w rejonie Cisowa, przy pomocy pletwonurków klubu PTTK "KRONOS" w Dąbrowie. W grudniu 1984 r. natrafiono na ślady łodzi, która zalegała w mulistym dnle rzeki w odległości 300 m na wschód od mostu na Wieprzy łączącego dwa odcinki drogi polnej prowadzącej z PGR Cisowo w kierunku południowym do łąk i pól uprawnych. Podjęte niezwłocznie z pletwonurkami badania nie zostały w pełni zrealizowane z uwagi na zaistniałe złe warunki atmosferyczne /zima - mróz i śnieg/. Pomocnie prace podwodne podjęto w czerwcu 1985 r. W wyniku tych prac łódź drubanka została wydobyta z rzeki, a podwodny rejon jej zalegania przebadany. Wydobyta łódź wykonana jest z jednego pnia drzewa dębowego. Długość jej wynosi 340 cm, szerokość 56 cm, a zachowana wysokość 36 cm. W przedniej części łódź zapalczona jest w przegrodę. Część rufowa pęknięta. Burty częściowo uszkodzone. Badania dna rzeki nie potwierdziły istnienia śladów ani osadnictwa ani innych zabytków w tym rejonie rzeki. Łódź znajduje się w Muzeum w Koszalinie.